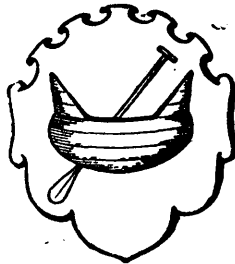

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i Administracja
Pl. Wolności 14, parter, tel. 28-00.
Administ. czynna od g. 9—12 w p.
Redakcja od godz. 2—3 po poł.

Ceny ogłoszeń: Zwyczajne: 1 kolumna — zł. 50.—; 1/2 kolumny — zł. 25.—; 1/4 kol.—zł. 15; 1/8 kol.—zł. 7.50. Drobne po 5 gr. za 1 wyraz najmniejsze ogłoszenie gr. 50.

Prenumerata: Miesięcznie zł. 1.—

Geny egzemplarza zł. 0.30.

Nr. 43 (522)

Łódź, dnia 22 października 1929 r.

Rok XI

Treść numeru: M. Nehrebecki: Spożycie mleka w Łodzi w 1929 roku. — Sprawozdanie z działalności Wydziału Oświaty i Kultury za r. 1928 (d. c.). — Sprawozdanie z działalności Wydziału Kanalizacji za sierpień 1929 r. — Sprawozdanie rachunkowe Zarządu m. Łodzi za sierpień 1929. — Biuletyn Statystyczny. — Kronika Miejska. — Z życia miast polskich — Ogłoszenia.

M. NEHREBECKI

Miejski Inspektor Weterynaryjny

Spożycie mleka w Łodzi w 1929 roku.

Zarządy polskich gmin miejskich dotychczas poświęcały mało uwagi zagadnieniom racjonalizacji i normalizacji odżywiania się ludności.

Poza akcją rządową tworzenia rezerw zbożowych (ilościowych) i wprowadzeniem ograniczeń przemiałowych nie notujemy wydatniejszych posunięć w tej dziedzinie. Próba ze strony rządu co do utworzenia rezerw nabiiałowych zawiodła na całej linii, albowiem istniejące w Państwie urządzenia chłodnicze są b. skromne, zaś zagadnienie racjonalizacji odżywiania szerokiej mas ludności produktami zwierzęcymi nie da się rozwiązać bez wydatnego spotęgowania tych urządzeń.

W nawiązaniu do powyższych przesłanek Zarząd Gminy m. Łodzi— uchwałą Rady Miejskiej z dnia 13 grudnia 1928 roku — powołał do życia Radę do spraw produkcji i obrotu nabiiałem na terenie m. Łodzi, jako organ doradczy przy Wydziale Zdrowotności Publicznej.

Rada Nabiiałowa, licząc się z obecnym stanem finansów miejskich, zakresliła niewielki plan działań na bliższą przyszłość w zakresie racjonalizacji odżywiania ludności miasta, opracowując lokalne przepisy o obrocie nabiiałem i inicjując utworzenie centrali mlecznej (rozlewni hurtowej) o charakterze instytucji społecznej, pomyslanej jako towarzystwo akcyjne z pewnym udziałem kapitału samorządowego, Związku Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich w Warszawie, Związku Producentów Mleka przy Okręgowym Towarzystwie Rolniczym w Łodzi i Związku Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej — Oddział w Łodzi.

W celu realizacji centrali mlecznej, niezbędnym okazało się zebranie dat statystycznych, uwidoczniających spożycie ilościowe mleka w Łodzi, w związku z czym zostały zaprojektowane spisy ilości wprowadzanego i wytwarzanego na terenie m. Łodzi mleka, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej m. Łodzi z dnia 14 maja 1929 r., która przyjęła do wiadomości uchwałę Magistratu Nr. 341 z dnia 28 marca 1929 roku treści następującej:

„Przychylając się do wniosku Wydziału Zdrowotności Publicznej Nr. 358/29-VI z dnia 25 marca 1929 roku, zgłoszonego w porozumieniu z Radą do spraw produkcji i obrotu nabiałem na terenie m. Łodzi, postanowiono:

1. upoważnić go do przeprowadzenia w porozumieniu z Wydziałem Statystycznym z kredytów, przewidzianych w budżecie Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1929/30 na „2-dniowy spis spożycia mleka w mieście” (poz. u § 37 dz. X A wyd. tków), ilościowego spisu wwożonego do Łodzi i wytwarzanego w Łodzi mleka do spożycia w miesiącach maju i listopadzie 1929 roku z tem, że: a) spis wwożonego mleka dokonany będzie systemem odcinkowym, b) ilość wytwarzanego mleka ustalona zostanie metodą empiryczną;
2. wyznaczyć komisarzem spisowym p. M. Nehrebeckiego, miejskiego inspektora weterynaryjnego;
3. przesłać odpis niniejszej uchwały Radzie Miejskiej do wiadomości”.

Pierwszy taki spis w Łodzi, jako oficjalny, został dokonany w okresie między 1 i 13 czerwca b. r. systemem odcinkowym co do ilości wprowadzanego mleka i metodą empiryczną co do ilości mleka, wytwarzanego w Łodzi.

Granica miasta została podzielona na 6 sekcji, zaś w każdej sekcji ustalono 7 punktów kontrolnych, w ciągu doby obsadzanych rejestratorami na dwie zmiany, przyczem nocnej zmianie została przydzielona asysta policyjna. Dla zbierania dat statystycznych opracowany został komisyjnie schemat kartkowy, zawierający 8 pytań. Odpowiedzi dostawców mleka były notowane na poszczególnej kartce: rejestrator sprawdzał w każdym wypadku ilość ogólną mleka u dostawcy.

Obsadzenie punktów i należyte wykonywanie czynności rejestratorów kontrolował komisarz spisu M. Nehrebecki, miejski inspektor weterynaryjny. Dostawcy mleka przyjęli naogół dokonywany spis obojętnie, wypowiadając się, iż zapewne pozostaje on w związku z projektem nowych podatków.

Na ścisłości otrzymany dat statystycznych poniekąd zaważyły okoliczności:

1. odmowa Zarządu Elektrycznych Kolejek Dojazdowych zezwolenia na przejazd rejestratorów i dokonywanie podczas biegu pociągu spisu mleka dostarczanego kolejkami, wobec czego rejestratorzy zmuszeni byli zająć końcowe stacje kolejki, położone w śródmieściu, i stwierdzili, iż na przejściowych stacjach, położonych na krańcach miasta, odbyło się wyładowywanie mleka w kilku wypadkach;
2. nieznaczna ilość dostawców mleka pieszo, w kilku punktach kontroli, wysuniętych w pole, w obawie przed pobieraniem próbek jakościowych, uciekła bocznymi uliczkami lub przez nieogrodzone posesje, chociaż spis był dokonywany bezimiennie, o czym ludność okolicznych powiatów była zawczasu powiadomiona przez prasę codzienną i organizacje rolnicze;
3. dostarczanie mleka w nadzwyczaj drobnych ilościach przez pasażerów, wysiadających na stacji Łódź-Fabryczna, przy częstoci pociągów przychodzących na ten dworzec, spowodowało, iż rejestratorzy nie zdążyli należycie skontrolować ilości mleka.

Powyższe okoliczności pomniejszyły ogólną ilość spisanego mleka w przybliżeniu o 1%.

Termin spisu przypadł na okres największego spożycia mleka w Łodzi, gdyż wiosna w bieżącym roku była spóźniona, szkoły i fabryki w tym okresie czynne w pełni, zaś ludność spragniona zmiany pokarmu po długiej i ciężkiej zimie.

Wprowadzono mleka z okolicznych powiatów do Łodzi przez 41 punktów kontrolnych w ciągu jednej doby ogółem 124.214 ltr.

Dostarczono mleka z gospodarstw:

włociańskich	47.122 ltr.,	co stanowi	38,01%
dworskich	22.032 „ „ „		16,9%
spółdz. mleczarsk. i przez pachciarzy	55.060 „ „ „		45,09%

Dostarczono mleka:

koleją	16.133 „ „ „		12,9%
dojazdow. tramwajami	2.824 „ „ „		2,28%
wozami	96.352 „ „ „		77,7%
pieszo	8.905 „ „ „		7,12%

Dostarczono mleka z miejscowości w promieniu od Łodzi:

do 5 klm.	18.619 ltr.,	co stanowi	15,1%
„ 10 „	30.332,5 „ „ „		24,4%
„ 15 „	26.889 „ „ „		21,6%
„ 20 „	14.713 „ „ „		11,8%
„ 25 „	13.821,5 „ „ „		11,1%
wyżej	19.839 „ „ „		15,9%

przyczem jako najdaleszą notujemy dostawę z Marchwacza pod Kaliszem.

Dostarczono mleka między godzinami:

0 — 4	15.740 ltr.,	co stanowi	12,8%
4 — 8	88.074 „ „ „		70,9%
8 — 12	3.935,5 „ „ „		3,16%
12 — 16	1.518,5 „ „ „		1,22%
16 — 20	13.786 „ „ „		11,09%
20 — 0	1.160 „ „ „		0,94%

Dostarczono mleka z powiatów:

brzezińskiego	22.401 ltr.,	co stanowi	18,13%
kaliskiego	773 „ „ „		0,62%
łaskiego	16.556,5 „ „ „		13,35%
łódzkiego	66.926,5 „ „ „		53,94%
łęczyckiego	7.803 „ „ „		6,29%
łowickiego	6.400 „ „ „		5,15%
piotrkowskiego	162 „ „ „		0,13%
sieradzkiego	1.649 „ „ „		1,32%
tureckiego	1.543 „ „ „		1,24%

Dostarczone mleko zostało oddane:

do sklepów spożywczych	w ilości	101.578 ltr.,	co stanowi	81,7%
„ mieszk. prywatnych	„ „	19.740,5 „ „ „		15,8%
„ ulicznej sprzedaży	„ „	1.074,5 „ „ „		0,8%
„ sprzed. na targach	„ „	1.821 „ „ „		1,4%

Ilość mleka, pobieranego na terenie m. Łodzi, została obliczona empirycznie na podstawie następujących danych:

Według spisów, sporządzonych przez okręgowych lekarzy weterynaryjnych:

na terenie I Okręgu (2, 3 i 5 Kom.) znajduje się	761 krów
na terenie II i IV Okręgu (8, 9, 11, 12, 13 i 14 Kom.)	
znajduje się	1.984 „
na terenie III Okr. (1, 4, 6, 7, 10 Kom.) znajduje się	727 „
	<u>razem 3.472 krów,</u>

zaś przeciętna ilość mleka, otrzymywana od 1 krowy, ustalona 4-tygodniowymi badaniami 6 obór typowych w każdym Okręgu (3 w śródmieściu i 3 na krańcach miasta), wynosi:

I Okręg Weter.	10,9 ltr.
II „ „	7,5 „
III „ „	10,3 „

średnio więc: $28,7:3 = 9,5$ ltr.

Wobec powyższego ilość dzienna mleka, otrzymywanego w czerwcu b. r. w obrębie m. Łodzi, wynosi: $9,5 \times 3.472 = 32.984$ ltr.

A więc Łódź spożyła w ciągu 1 doby w okresie wiosennym 124.214 ltr. + 32.984 ltr. = 157.198 ltr. mleka.

Według danych Wydziału Statystycznego na terenie m. Łodzi w dniu 1 czerwca b. r. zamieszkiwało 603.263 ludności, a więc spożycie mleka w ciągu doby na 1 mieszkańca wynosi 0,26 litra.

W zestawieniu z dziennym spożyciem mleka:

w Antwerpii	(1924)	—	0,75 ltr.
Sztokholmie	„	—	0,58 „
Monachjum	„	—	0,39 „
Berlinie	„	—	0,22 „
Bydgoszczy	(1926)	—	0,32 „
Krakowie	„	—	0,30 „
Częstochowie	„	—	0,19 „
Warszawie	„	—	0,17 „

— należy uznać konsumpcję mleka w Łodzi za niedostateczną w porównaniu ze spożyciem w państwach zachodnich i północnych Europy.

SPRAWOZDANIE

z działalności Wydziału Oświaty i Kultury w r. 1929.

(Ciąg dalszy)

J. Subsydja.

W roku sprawozdawczym wypłacono na cele szkolne i naukowe następujące subsydja:

Stypendjum im. Prezydenta Narutowicza	zł. 1.200
Stypendja gminy m. Łodzi na pamiątkę uchwalenia	
Konstytucji 17. III. 21 r.	„ 3.600

przetę obawy te okazały się w istocie aż tak groźne, wtedy przez dłuższy okres czasu idea jednolitości szkoły powszechnej pozostawałaby w sferze projektów, a wraz z nią prawdopodobnie — oczekiwane usunięcia poszczególnych bolączek doby obecnej w dziedzinach administracyjnej i wychowawczej.

Nie dotykając znaczenia głęboko ujmowanej w sferach zainteresowanych sprawy zasadniczego rozwiązania zagadnień ustroju szkolnictwa, wyłączając kwestje natury administracyjnej, omówione w sprawozdaniu za rok 1926, należy jednak zwrócić uwagę na niedomagania strony wychowawczej w większych ośrodkach miejskich, gdzie warunki społeczne i ekonomiczne przeważającej części ludności układają się niepomysłnie dla sprawy wychowania przyszłego obywatela.

Ciężka walka o byt, zmuszająca częstokroć do pracy poza domem nie tylko opiekunów dziecka, ale i zdolnych do zarobkowania członków rodziny, pociąga za sobą zaniedbanie obowiązków opieki nad młodzieżą, co umożliwia teżę spędzanie chwil swobody w atmosferze najmniej odpowiedzialnej dla kształtowania się charakteru dziecka. Trudne warunki ekonomiczne państwa i miasta, wobec ogromu potrzeb w innych dziedzinach, nie pozwalają na stworzenie odpowiedniego systemu przeciwdziałania — przez zapewnienie sobie koniecznego wpływu wychowawczego, chociażby w stosunku do jednostek zepsutych, wymagających izolowania i zastosowania specjalnych metod. Innego rodzaju klęską społeczną jest przedwczesne korzystanie z pracy nieletnich.

Wszystko to jednocześnie odbijać się musi ujemnie na regularności uczęszczania dziatwy na naukę, wywołując zmniejszenie się wpływu szkoły na dziecko oraz niezyskanie przez nie odpowiedniego zasobu wiedzy.

Reasumując powyższe, stwierdzić wypada, że na drodze realizacji zadań powszechnego nauczania piętrzą się w chwili obecnej trudności, uniemożliwiające przystąpienie do stopniowej organizacji sieci przedszkoleń, świetlic, szkół i zakładów specjalnych, a nawet wykonania nakreślonego planu w dziedzinie budownictwa szkolnego.

Trudności finansowe miasta sprawiły, że spodziewane wykończenie w r. 1927 gmachu szkolnego przy ulicy Podmiejskiej (30 sal wykładowych) nastąpiło dopiero w roku następnym. W ten sposób w roku szkolnym 1928/9 szkolnictwo powszechne rozporządzało 1002 salami, w czym 219, w gmachach własnych. Bardzo pocieszającym objawem jest zmniejszenie się liczby klas popołudniowych; czynne są one przeważnie w szkołach, w których prowadzone są zajęcia całkowicie w godzinach popołudniowych, a dotyczy to przede wszystkim dzielnic bałuckiej.

Oddanie do użytku nowych gmachów przy ul. Łęczyckiej i Aleksandrowskiej zwiększyło w roku 1929 stan posiadania o dalsze 39 sal, rozwiązując narazie trudności południowej dzielnicy miasta (ul. Łęczycka) oraz zachodniej części dzielnicy bałuckiej, — nie usunie to natomiast dotkliwych potrzeb wschodniej części tej dzielnicy, o najgęstszym zaludnieniu i niedostatecznej ilości lokali szkolnych. To też kwestję wzniesienia gmachów szkolnych w tej części miasta, szczególnie ze względu na przewidziany wzrost liczby dzieci, uważać należy za niezmiernie pilną.

Zauważyć należy, że zmniejszona dość znacznie w latach wojennych liczba urodzeń poszczególnych roczników, podlegających w obecnym okresie obowiązkowi szkolnemu, nawet wobec pokażnego przyrostu ludności miasta, zaznaczyła się wyraźnie spadkiem ogólnej liczby dzieci w wieku szkolnym (około 23%). W ostatnich trzech latach liczba ta wahała się

nieznacznie ok. granicy 58.000 dzieci. Natomiast od roku następnego przewidziany jest stopniowy jej wzrost, który osiągnie w roku szkolnym 1932/3 zgórá 30%, w poszczególnych zaś dzielnicach miasta od 15 do 60% obecnej liczby, przyczem wzrost ten uwydatni się najsilniej na peryferjach, zamieszkałych przez ludność najuboższą.

W kierunku zaspokojenia wynikających stąd potrzeb iść więc musi troska czynników, bezpośrednio zainteresowanych w pomysłnym rozwoju szkolnictwa powszechnego.

Jak już poprzednio zaznaczyliśmy, od ogólnej liczby dzieci w wieku szkolnym zależy w pewnym stopniu frekwencja w publicznych szkołach powszechnych, z każdoczesnym zaś układem warunków społecznych i ekonomicznych w mieście pozostaje w związku sprawa wykonywania obowiązku szkolnego. Bliższa analiza liczb wskazuje na dość znaczne odchylenia w okresie trzechlecia, czego dowodem poniższe dane porównawcze:

Pobierało naukę w szkołach:	1926	1927	1928 r.
a) publ. powsz. wogóle dzieci	53.855	51.879	50.847
b) prywatnych powsz. dzieci	4.680	5.298	6.420
c) średnich w wieku szkolnym	4.869	4.722	4.537
d) uczyło się w domu	342	191	195

Potwierdzeniem przeto niepomyślnego układu warunków ekonomicznych a częściowo społecznych jest obniżenie się o 3000 frekwencji dzieci w publicznych szkołach powszechnych, przedewszystkiem z powodu opuszczenia tych szkół przez młodzież poza wiekiem szkolnym, która jednak pełnego kursu nauk nie ukończyła; następny zaś powód — to stały wzrost liczby dzieci w prywatnych szkołach powszechnych, przeznaczonych w 95% dla dzieci wyznania mojżeszowego.

Oczywiście nie bez pewnego wpływu na ten stan rzeczy było opuszczenie szkół przez dzieci po ukończeniu nauk w tychże. Dla ilustracji przytoczyć wypada, że z pośród młodzieży, będącej poza wiekiem szkolnym w roku 1928, ukończyło publiczne szkoły powszechnie 38,6%, opuściło szkoły 36,7%, kontynuuje zaś naukę 24,7% (1660 osób); zpośród zaś 8285 dzieci rocznika 1914 (ogółem 9847), którego około 1/3 część obejmował jeszcze obowiązek szkolny na rok następny, ukończyło naukę zaledwie 13,8%, opuściło szkoły przed ukończeniem nauki 33,7%, pozostało zaś nadal w szkołach 52,5%. W stosunku do poszczególnych oddziałów wymienionych szkół odsetki te przedstawiają się następująco:

I. Roczники starsze w oddziałach	polskich, niemieck., żydowsk.		
a) stan w czerwcu	100	100	100
b) ukończyło szkoły	39,4	48,1	35,8
c) opuściło szkoły przed ukończ. nauki	35	30,3	42,4
d) pozostało nadal w szkołach	25,6	21,6	21,8
II. Rocznik 1914:			
a) stan w czerwcu	100	100	100
b) ukończyło szkoły	14,1	24,1	10,7
c) opuściło szkoły	30,7	25,3	44,5
d) pozostaje nadal w szkołach	55,2	50,6	44,8

Rozwój publicznego szkolnictwa powszechnego na terenie miasta Łodzi w okresie lat 1927—1928 przedstawia się liczbowo w sposób następujący:

A. Liczba dzieci według oddziałów:

Oddziały	w roku szkoln. 1927/8			w roku szkoln. 1928/29		
	chł.	dziewcz.	razem	chł.	dziewcz.	razem
polskie . .	15.839	15.631	31.470	16.156	15.584	31.740
niemieckie .	2.215	2.267	4.482	2.104	2.192	4.296
żydowskie .	5.292	9.434	14.726	4.694	8.898	13.592
specjalne .	649	552	1.201	619	600	1.219
razem	23.995	27.884	51.879	23.573	27.274	50.847

B. Liczba dzieci w wieku lat 7—13 i starszych:

w roku szkolnym	1926/1927	. 45.481 (84,4 ⁰ /o)	8.374 (15,6 ⁰ /o)
"	"	1927/1928 . 45.147 (87)	6.732 (13)
"	"	1928/1929 . 44.838 (88,2)	6.009 (11,8)

C. Dzieci w wieku powyżej lat 13 według klas:

1) na 100 dzieci danej klasy przypadało:

w klasie	I	II	III	IV	V	VI	VII
w r. szk. 1926/7 . . .	0,05	0,61	2,56	8,4	20,0	39,21	75,8
w r. szk. 1927/8 . . .	0,07	0,36	2,2	6,86	17,91	36,1	65,35
w r. szk. 1928/9 . . .	—	0,3	1,7	5,8	17,4	39,7	70,8

2) według oddziałów i klas przypadało:

w roku szk. 1926/7							
na oddz. polskie . . .	—	0,64	2,6	7,81	20,62	40,42	80,05
" " niemieckie . . .	—	—	1,33	4,41	14,0	27,7	64,37
" " żydowskie . . .	—	0,05	2,48	10,35	20,15	41,0	70,88
" " specjalne . . .	3,55	3,45	8,4	21,1	50,0	66,7	100,0
w roku szk. 1927/8							
na oddz. polskie . . .	0,02	0,22	1,58	6,71	18,02	36,25	68,64
" " niemieckie . . .	—	0,13	0,86	4,49	13,64	28,05	57,87
" " żydowskie . . .	0,04	0,53	3,03	6,8	18,16	38,7	60,21
" " specjalne . . .	3,13	3,54	11,25	17,5	40,79	65,0	100,0
w roku szk. 1928/9							
na oddz. polskie . . .	—	0,14	1,3	5,3	17,9	41,3	73,6
" " niemieckie . . .	—	—	1,4	4,1	15,2	31,8	63,2
" " żydowskie . . .	—	0,3	1,7	5,9	15,2	37,8	67,3
" " specjalne . . .	0,8	4,2	10,0	19,6	37,3	47,1	64,5

W związku z poruszonemi poprzednio sprawami zestawienia powyższe stwierdzają zmniejszenie się ogólnej liczby dzieci w oddziałach niemieckich i żydowskich, oraz podniesienie się odsetka dzieci w wieku lat 7—13. Pokazna liczba dzieci starszych w dalszym ciągu obciąża procentowo najwięcej klasy wyższe, wykazując jednakże tendencję zniżkową do VI klasy włącznie. Zważyć jednak trzeba, że w liczbie dzieci starszych w r. 1928/9 mieści się część rocznika 1914 (około 3200), na którą rozciąga się jeszcze obowiązek szkolny i która prawie całkowicie obciąża klasy od I do IV, częściowo zaś wyższe, co świadczy o b. dużym jeszcze opóźnieniu dzieci w nauce. Ten nienormalny stan rzeczy spowodowany jest

w przeważnym stopniu napływem dzieci ze wsi i dlatego też publiczne szkoły powszechne pod względem rozpiętości wieku dzieci w klasie oraz zaawansowania dzieci w nauce pozostawiają dotychczas jeszcze b. wiele do życzenia.

Stan ten obrazują najdobitniej następujące dane liczbowe:

A. Rozpiętość roczników w klasach:

		na 100 dzieci danej klasy przypadało w wieku lat							
klasa	7	8	9	10	11	12	13	starszych	
I.	71,2	21,6	5,0	1,2	0,6	0,3	0,1	—	
II.	2,2	58,9	25,7	7,3	3,1	1,6	0,9	0,3	
III.	0,1	2,6	50,7	20,4	12,6	7,6	4,3	1,7	
IV.	—	—	2,0	32,1	25,1	20,5	14,5	5,8	
V.	—	—	0,1	1,6	27,1	27,3	26,5	17,4	
VI.	—	—	—	0,1	1,8	25,0	33,4	39,7	
VII.	—	—	—	—	0,1	1,8	27,3	70,8	

B. Zaawansowanie dzieci w nauce.

1. Ogólnie we wszystkich klasach i oddziałach na 100 dzieci w wieku 7 do 13 lat przypadało:

w wieku właściwym dla danych klas	53,3	(chł. 51,3, dz. 55,1)
zaawansowanych powyżej wieku . . .	1,9	(„ 1,8, „ 2,0)
opóźnionych w nauce o 1 rok . . .	26,1	(„ 26,0, „ 26,1)
„ „ „ 2 lata . . .	12,2	(„ 13,1, „ 11,4)
„ „ „ 3 „ . . .	4,8	(„ 5,5, „ 4,2)
„ „ „ 4 „ . . .	1,4	(„ 1,8, „ 1,0)
„ „ „ 5 lat . . .	0,3	(„ 0,4, „ 0,2)
„ „ „ 6 „ . . .	—	(„ 0,1, „ —)

2. Poszczególne zaś w oddziałach

a) polskich:

w wieku właściwym dla danych klas	56,8	(chł. 55,9, dz. 57,8)
zaawansowanych powyżej wieku . . .	1,9	(„ 1,9, „ 1,8)
opóźnionych w nauce o 1 rok . . .	25,3	(„ 25,0, „ 25,6)
„ „ „ 2 lata . . .	11,1	(„ 11,7, „ 10,4)
„ „ „ 3 „ . . .	3,9	(„ 4,1, „ 3,6)
„ „ „ 4 „ . . .	0,9	(„ 1,2, „ 0,7)
„ „ „ 5 lat . . .	0,1	(„ 0,2, „ 0,1)
„ „ „ 6 „ . . .	—	(„ — „ —)

b) niemieckich:

w wieku właściwym dla danych klas	61,0	(chł. 59,7, dz. 62,3)
zaawansowanych powyżej wieku . . .	1,8	(„ 1,8, „ 1,7)
opóźnionych w nauce o 1 rok . . .	23,6	(„ 24,3, „ 23,0)
„ „ „ 2 lata . . .	9,4	(„ 9,7, „ 9,1)
„ „ „ 3 „ . . .	3,2	(„ 3,5, „ 3,0)
„ „ „ 4 „ . . .	0,9	(„ 1,0, „ 0,8)
„ „ „ 5 lat . . .	0,1	(„ — „ 0,1)
„ „ „ 6 „ . . .	—	(„ — „ —)

c) żydowskich:

w wieku właściwym dla danych klas	46,2	(chl. 36,9, dz. 51,1)
zaawansowanych powyżej wieku . . .	2,2	(„ 1,6, „ 2,5)
opóźnionych w nauce o 1 rok . . .	28,3	(„ 29,6, „ 27,5)
„ „ „ 2 lata . . .	14,3	(„ 17,4, „ 12,7)
„ „ „ 3 „ . . .	6,4	(„ 9,7, „ 4,7)
„ „ „ 4 „ . . .	2,1	(„ 3,5, „ 1,3)
„ „ „ 5 lat . . .	0,5	(„ 1,2, „ 0,2)
„ „ „ 6 „ . . .	—	(„ 0,1, „ —)

3. Ogólnie i poszczególnie w obrębie rocznika:

		R o c z n i k i						
Oddz.	Klasy	1921	1920	1919	1918	1917	1916	1915
Wszystkich szkół	I.	97,0	26,3	6,5	2,3	1,3	0,6	0,2
	II.	2,9	70,8	33,1	14,5	6,2	3,1	1,7
	III.	0,1	2,9	58,5	36,5	22,6	13,2	7,0
	IV.	—	—	1,8	44,8	35,3	27,8	18,1
	V.	—	—	0,1	1,9	32,9	31,7	28,5
	VI.	—	—	—	—	1,6	22,4	27,6
	VII.	—	—	—	—	0,1	1,2	16,9
Polskie	I.	97,1	23,4	4,7	1,5	1,0	0,2	0,1
	II.	2,8	73,7	31,6	12,5	4,6	1,9	0,9
	III.	0,1	2,9	62,0	35,7	21,1	10,7	5,1
	IV.	—	—	1,7	48,4	37,1	28,6	17,0
	V.	—	—	—	1,9	34,8	34,1	30,1
	VI.	—	—	—	—	1,4	23,4	30,2
	VII.	—	—	—	—	—	1,1	16,6
Niemieckie	I.	97,9	15,4	3,0	1,4	0,9	0,5	—
	II.	2,1	80,4	27,3	8,8	2,1	1,8	0,2
	III.	—	4,2	68,2	36,0	18,4	10,2	4,2
	IV.	—	—	1,5	52,9	34,0	22,0	12,1
	V.	—	—	—	0,9	43,0	33,3	24,1
	VI.	—	—	—	—	1,6	30,9	32,0
	VII.	—	—	—	—	—	1,3	27,4
Żydowskie	I.	96,3	34,2	9,1	2,4	1,1	0,8	0,3
	II.	3,6	63,2	38,1	17,8	8,4	4,1	3,3
	III.	0,1	2,5	50,3	38,7	25,3	16,6	10,7
	IV.	—	0,1	2,3	38,7	33,5	28,1	21,4
	V.	—	—	0,2	2,2	29,2	28,7	26,8
	VI.	—	—	—	0,2	2,4	20,2	22,3
	VII.	—	—	—	—	0,1	1,5	15,2

(Liczby wyróżnione grubym drukiem oznaczają odsetek dzieci we właściwej dla ich wieku klasie).

Odsetek dzieci, kończących szkołę we właściwym wieku, jest jeszcze niski (16,9), jakkolwiek w porównaniu z rokiem 1926 obserwuje się b. znaczną poprawę. wtedy bowiem przeciętna wynosiła zaledwie 10,5%. Na ustalenie się właściwej wysokości odsetka wpływają ujemnie: przede wszystkim element napływowy, następnie wcześniejsze przenoszenie się dzieci do szkół średnich, wreszcie słaba promocja uczniów.

Ilustracją dalszych zmian, jakie pociągnęła za sobą zmniejszona liczba dzieci, w ilości i strukturze klas służą następujące zestawienia:

A. Liczba klas		I.	II	III	IV	V	VI	VII	razem
1) w roku 1927/8:									
ogólna		226	201	169	181	189	161	133	1260
w tem w szk. normalnych		213	187	157	171	181	158	131	1198
w szk. specjalnych:									
a) dla dzieci niedorozwiniętych umysłowo		9	10	8	6	4	1	—	38
b) dla dzieci głuchoniemych		1	1	1	1	1	1	1	7
c) dla dzieci moralnie zaniedbanych		—	1	1	1	1	—	—	4
d) dla dzieci chorych na jaglicę		3	2	2	2	2	1	1	13
2) w roku 1928/9:									
ogólna		227	223	205	167	159	138	122	1241
w tem w szkołach normalnych		214	209	191	156	150	134	120	1174
w szkołach specjalnych:									
a) dla dzieci niedorozwiniętych umysłowo		10	10	10	7	5	2	—	44
b) dla głuchoniemych		1	1	1	1	1	1	1	7
c) dla moralnie zaniedbanych		—	1	1	1	1	—	—	4
d) dla chorych na jaglicę		2	2	2	2	2	1	1	12

B. Przeciętna dzieci na klasę:

a) w szkołach normalnych:									
w roku 1927/8		48	47	47	45	40	36	29	(42)
w roku 1928/9		47	47	46	44	40	35	29	(41)
b) w szkołach specjalnych:									
w roku szk. 1927/8		20	17	20	21	18	25	13	(19)
w roku szk. 1928/9		20	19	19	17	17	17	15	(18)

C. Uczniowie klas VII-ych:

Oddziały	klas	Rok szkolny 1927/28		
		uczniów	chłopców	dziewcząt
polskie	83	2396	1177	1219
niemieckie	16	470	238	232
żydowskie	32	935	270	665
specjalne	2	26	9	17
	133	3827	1694	2133
Oddziały	klas	Rok szkolny 1928/29		
		uczniów	chłopców	dziewcząt
polskie	78	2264	1124	1140
niemieckie	15	419	203	216
żydowskie	27	801	202	599
specjalne	2	31	12	19
	122	3515	1541	1974

Jak już na wstępie zaznaczyliśmy, niepomysłny układ warunków społeczno - ekonomicznych spowodował obok obniżenia się liczby uczniów, a zatem i klas, pogorszenie się stanu regularności uczęszczania dzieci na codzienną naukę. W roku szkolnym 1926/7 na 100 dzieci zapisanych było obecnych na nauce 91.59% (wobec 93.4% w poprzednim roku), na nieobecnych przeto przypadało 8,41, z czego około 1% na nieobecnych nieusprawiedliwionych. W następnym roku szkolnym stan ten wykazuje nieznaną poprawę, gdyż przypadało:

	Ogólnie	W oddziałach:		
		polskich	niemieckich	żydowsk.
obecnych na nauce	91,87	92,1	93,9	89,6
nieobecnych	8,13	7,9	6,1	10,4
w tem usprawiedliw.	7,2	7,0	6,0	8,6
w tem nieusprawiedl.	0,93	0,9	0,1	1,8

W związku z powyższem, wzrosła liczba spraw karnych za niedopełnienie obowiązku szkolnego, bowiem

	w roku szkoln. 1926/7	1927/8
rozpatrzono spraw karnych	4464	5458
z tego		
umorzono „ „	2275	2429
wymierzono karę grzywny	1086	1753
„ „ aresztu	1103	1276

Uzyskane z grzywien w tym czasie fundusze w wysokości zł. 11.450 wraz z sumami, asygnowanymi przez Zarząd Miejski w łącznej wysokości zł. 77,457.53, zużyto na zakup odzieży i podręczników dla najbiedniejszej dziatwy szkół powszechnych. Wydano więc:

	w roku szkoln. 1926/7	1927/8
płaszczy sztuk	1020	1230
ubranek „	1107	1022
sukienek „	1193	975
bielizny „	1296	1250
trepów par	1968	1745
pończoch par	532	620
	w roku szkoln. 1926/7	1927/8
Wypożyczono podręczników	791	1424
korzystało z pomocy dzieci	3336	3206

III. ODDZIAŁ KULTURY I OŚWIATY POZASZKOLNEJ.

A. Miejskie Wieczorne Szkoły Powszechne.

Na początku roku 1928 Wydział Oświaty i Kultury prowadził 8 wieczornych szkół powszechnych o programie 7-mio klas. szkół powszechnych dziennych.

W czerwcu 1928 r. ukończyło wieczorne szkoły powszechne 125 chłopców i 57 dziewcząt. Na początku roku szkolnego 1928/29, a więc we wrześniu, październiku, listopadzie i grudniu 1928 r. młodzież robotnicza uczyła się w 9 miejskich wieczornych szkołach powszechnych. Wszystkie te szkoły mieściły się w lokalach szkół powszechnych dziennych, w domach prywatnych, z wyjątkiem wieczornej szkoły po-

wszechnej Nr. 4, która mieści się w nowym gmachu przy ul. Zagajnikowej.

Miejskie wieczorne szkoły powszechne prowadzone są dla młodzieży płci obojga, od 14 roku życia, i posiadają program 7 klas szkół powszechnych dziennych. W szkołach tych zajęcia odbywają się przez 5 dni w tygodniu, w godzinach od 18.30 — 22.05.

Miejskich wieczornych szkół powszechnych było w okresie sprawozdawczym 9 o 35 klasach. Jedna z tych szkół przeznaczona była wyłącznie dla dziewcząt, pozostałe zaś miały charakter szkół koedukacyjnych. Do wieczornych szkół powszechnych uczęszczało 1,101 słuchaczy płci obojga, w tem 798 chłopców i 303 dziewcząt.

Na zasadzie egzaminu, złożonego przed specjalną komisją egzaminacyjną pod przewodnictwem delegata Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego, ukończyło 7-mą klasę miejskiej wieczornej szkoły powszechnej 167 osób.

Zaznaczyć trzeba, że, z wyjątkiem robót ręcznych i gimnastyki, uczy się w szkołach wieczornych wszystkich przedmiotów, tak jak w szkołach powszechnych dziennych według programu Ministerstwa W. R. i O. P.

We wszystkich wieczornych szkołach powszechnych istnieją biblioteki szkolne, kółka literackie, dramatyczne i sportowe, a w trzech szkołach są chóry.

B. Miejskie kursy doksztalające dla dorosłych.

Na początku roku 1928 Wydział Oświaty i Kultury prowadził 4 t. zw. dzielnice miejskich kursów doksztalających dla dorosłych obojga płci. Dzielnice te mieściły się w lokalach szkół powszechnych dziennych, w domach prywatnych. Na kursy uczęszczały osoby od 18 roku życia wzwyż. Zajęcia odbywały się 3 razy tygodniowo przy 7-miu godzinach wykładowych w tygodniu (z języka polskiego, rachunków i nauki o Polsce współczesnej). Na czterech dzielnicach kursów dla dorosłych, o 12 klasach, pobierało naukę 313 osób, w tem 220 mężczyzn i 93 kobiet.

Kursy dla dorosłych mają charakter koedukacyjny.

Przy kursach istnieją biblioteki szkolne, kółka dramatyczne i kółka literackie.

C. Szkoły specjalne.

W roku sprawozdawczym miasto prowadziło dwie szkoły specjalne: jedną szkołę dla głuchoniemych i jedną dla dzieci umysłowo niedorozwiniętych; ta ostatnia posiada dwa poziomy, niższy i wyższy.

Ogólna ilość uczniów w szkole dla głuchoniemych wynosiła 39 dzieci, w tem chłopców 25 i dziewcząt 14, w szkole zaś dla umysłowo - niedorozwiniętych było dzieci 24, w tem chłopców 14 i dziewcząt 10.

W roku 1928 wprowadzono do szkoły tej naukę kartoniarstwa i intrygatorstwa.

D. Miejskie Szkoły zawodowo-doksztalające dla młodzieży pracującej w rzemiośle, przemyśle i handlu.

Miejskie szkoły zawodowo - doksztalające istnieją od roku 1916.

W styczniu r. 1928 Wydział Oświaty i Kultury prowadził 41 szkół zawodowych o 217 oddziałach; w tej liczbie 25 szkół męskich o 138 oddziałach; 14 szkół żeńskich o 73 oddziałach i 2 szkoły koedukacyjne

(w Brusie i Karolewie) o 6 oddziałach. Uczyło się w tych szkołach 4,413 chłopców i 2,241 dziewcząt, razem 6,654 osób.

Świadectw z ukończenia szkoły wydano 637, mianowicie 452 uczniom i i 185 uczenicom.

Na początku roku szkolnego 1928/29, a więc we wrześniu, październiku, listopadzie i grudniu, młodzież rzemieślnicza oraz pracująca w przemyśle i handlu uczyła się w 44 szkołach o 240 oddziałach; szkół męskich było 27 o 151 oddziałach, 15 żeńskich o 82 oddziałach i 2 szkoły koedukacyjne o 7 oddziałach (na krańcach miasta w Brusie i Karolewie).

Wśród szkół męskich było 7 szkół dla metalowców, 1 dla elektryków, 1 dla handlowców, 1 dla fryzjerów, jedna dla grafików i malarzy, 3 dla grupy skórnej (szewców, rymarzy), 3 dla grupy włókienniczej, 2 dla grupy drzewnej (stolarzy, tapicerów), reszta dla młodzieży pracującej przeważnie w przemyśle. Do szkół męskich uczęszczało 4.356 chłopców, w tej liczbie metalowców (ślusarzy, tokarzy, odlewników, blacharzy itp.), 1,138, elektryków 238, szewców 234, krawców 124, stolarzy 247, tapicerów 56, piekarzy i cukierników 56, drukarzy 52, malarzy 56, handlowców 362, fryzjerów 179, pracujących w zakładach przemysłowych 1,154, poszukujących pracy 460.

W szkołach żeńskich uczyło się 2,586 dziewcząt, w tej liczbie 749 krawcowych, bielizniarek, hafciarek, 125 pracownic sklepowych, 380 tkaczek, 170 pończoszniczek i trykociarek, 797 pracujących w zakładach przemysłowych oraz 365 poszukujących pracy.

Zasadniczo szkoła zawodowa posiada trzyletni kurs nauczania, ze względu jednak na to, że znaczna ilość zgłaszającej się do szkoły młodzieży, a zwłaszcza młodzieży, która przybywa do terminu z okolicznych wiosek, nie posiada wymaganego do klasy pierwszej przygotowania, — czynne są w wielu szkołach klasy przygotowawcze. Do klasy I-ej szkół męskich przyjmuje się młodzież po ukończeniu 5 kl. szkoły powszechnej, do klasy I-ej szkół żeńskich — po ukończeniu 6 klas szkoły powszechnej. W dwóch tylko szkołach, mianowicie do szkoły dla elektryków i do szkoły dla handlowców przyjmowana jest młodzież po ukończeniu 7 klas szkoły powszechnej. W dwóch tych szkołach prócz tego są jeszcze klasy 4-te, uzupełniające.

W roku sprawozdawczym w męskich szkołach zawodowych było 26 klas przygotowawczych, 49 klas pierwszych, 46 klas drugich, 35 klas trzecich i 2 klasy czwarte. W szkołach żeńskich było 18 klas przygotowawczych, 23 klasy pierwsze, 25 klas drugich, 14 klas trzecich i 2 klasy czwarte.

Według wyznań, w szkołach męskich uczyło się 3,435 katolików, 403 ewangelików, 479 izr. i 39 innych wyznań; w szkołach żeńskich 2,129 katol., 119 ewang., 330 izraelitek i 8 innych wyznań. Razem do 44 szkół zawodowych uczęszczało 6,942 osób, w tej liczbie katolików 5,564, ewangelików 522, izraelitów 809 i innych wyznań 47.

W drugim półroczu roku sprawozdawczego zwrócona była szczególna uwaga na dostosowanie nauki w szkołach zawodowych do potrzeb życiowych uczniów; w szkołach żeńskich wprowadzono naukę gospodarstwa domowego, lekcje higieny w kilku szkołach powierzono lekarzom, w szkołach męskich zakupiono większą ilość tablic i modeli oraz przystąpiono do organizacji sal rysunków; naukę zawodu dostosowano w miarę możliwości do wymagań istniejącej przy Urzędzie Wojewódzkim komisji egzaminacyjnej dla czeladników.

E. Miejskie Kursy w więzieniach m. Łodzi.

Miejskie Kursy Doksztalcające w więzieniach m. Łodzi zostały zorganizowane przez Wydział Oświaty i Kultury, naskutek zwrócenia się do Magistratu Patronatu Tow. Opieki nad więźniami w sprawie zwalczania analfabetyzmu w więzieniach. Konferencja przewodniczącego Wydz. Ośw. i Kult. z Prokuratorem przy S. O. i nauczycielstwem ustaliła organizacyjne podstawy tych kursów.

Praca oświatowa zaczęła się w styczniu 1928 roku. I okres nauki od 1/I do 15/VI, da się scharakteryzować, jako szukanie odpowiednich metod prowadzenia nauki w więzieniach, dostosowanie jej do warunków życia więziennego i do psychiki słuchacza-więźnia. Nauka w I-szym okresie prowadzona była w 7-iu kompletach, liczących razem 200 osób. Program ograniczał się do nauki pisania i czytania i rachunków, według kursu I, II, III oddziału szkoły powszechnej.

W drugim okresie od 15/IX 28 r. do 1/I 29 r. nauka na kursach uległa zasadniczym zmianom. W więzieniu śledczym, ze względu na wielce przepływowy element, nauczanie przybrało charakter wyłącznie pogadankowo-odczytowy. Celem pogadank było rozbudzenie myśli i zainteresowań u więźniów, by następnie mogli się kształcić samodzielnie przy pomocy książek. Pogadanki, ujęte w cykl sześciodniowy, były prowadzone systematycznie dla kolejnych cel, przy udziale 40—50 osób. W więzieniu karnym nauczanie elementarne odbywało się w dwóch kompletach, liczących 55 osób.

Wielką pomocą przy nauczaniu była biblioteka, zorganizowana w drugim półroczu w obydwóch więzieniach. Niewielki zasób książek przy umiejętnej pracy bibliotekarza obsługiwał 150—200 osób. Wielkiem zainteresowaniem więźniów cieszyły się odczyty historyczno-literackie, wygłaszane każdej niedzieli w więzieniach. Chór czterogłosowy i koło dramatyczne uzupełniały pracę oświatową, prowadzoną przez Miejskie Kursy.

Specjalnym działem pracy oświatowej była praca nad nieletnimi przestępcami. Codzienna nauka, pogadanki, zajęcia praktyczne w stolarni i ćwiczenia gimnastyczne — zwalczały ujemne wpływy więzienia i pozwalały nieletnim zapominać o miejscu pobytu.

Całoroczna praca w więzieniach dała nietylko poważne rezultaty w nauce, ale niewątpliwie przyczyniła się do moralnego podniesienia więźniów.

(Dok. nast.).

SPRAWOZDANIE

Wydziału Kanalizacji i Wodociągów Magistratu m. Łodzi za sierpień 1929 roku.

W sierpniu posuwały się roboty naprzód w tempie niezmiennem do połowy miesiąca, gdy przez uruchomienie II-a Odcinka oraz zwiększenie stanu zatrudnienia na całej linii III kolektora, idącego przez Polesie Konstantynowskie, uzyskano zwiększenie wydajności pracy Wydziału, czego cyfrowe wyniki okażą się we wrześniu.

Ogółem wykonano w sierpniu	728 m. b. kanałów
W czasie do 1 sierpnia 1929 roku	1.039 „ „

Razem w 1929 r. 1.767 m. b. kanałów

DZIAŁ BUDOWY KANAŁÓW.

Odcinek I wykonał w sierpniu **290 m. b.** kolektora 150/187,5 cm. śr. z dwoma włączami i trzema wentylatorami.

Odcinek II wykonał w sierpniu **75 m. b.** tegoż kolektora w bardzo ciężkich warunkach terenowych, dno kanału leżało na 10 metrach głębokości w kurzawce, i takiej ilości wody gruntowej, że dla umożliwienia pracy trzeba na tym Odcinku utrzymywać 10 pomp elektrycznych w ruchu.

Odcinek II-a rozpoczął roboty ziemne, też w nadzwyczaj ciężkich warunkach terenowych i z końcem miesiąca przystąpił do murowania.

Odcinek III wykonał w sierpniu:

na ul. Moniuszki rurowy 45 c/m śr.	162 m. b.
na ul. Kolejnej od Sienkiewicza do Kilińskiego murowany 70/125 c/m śr.	89 „
na ul. Kilińskiego od Kolejnej do Składowej murowany 100/175 c/m śr.	31 „
na ul. Narutowicza od Trębackiej do Nowoprojektowanej rurowy 45 c/m śr.	71 „

Razem 353 m. b.

Na tych kanałach ustawiono 4 włązy i 6 wentylatorów.

Odcinek V ustawił w sierpniu 1929 dalsze 38 szt. studzienek ulicznych, od początku 1929 r. było ustawionych 64, razem 1929 r. 102 szt. studzienek, i rozpoczął budowę kanału rurowego na Placu Wolności na stronie południowej od Konstanytownskiej do Pomorskiej.

Budowa domu administracyjnego Wydziału przy ul. Narutowicza 65 posuwa się naprzód, w sierpniu wykonywano tynki wewnętrzne we własnym zakresie, oraz oddano z konkurencji przedsiębiorcom: wykonanie tynków zewnętrznych, robót blacharskich, szklarskich, mozaikowych i posadzek.

Roboty pomocnicze dla Działu Budowy:

Kopalnia piasku wydobyła w sierpniu 580 m³ piasku murarskiego i 144 m³ piasku pod bruk.

Betoniarnia wykonała różnych wyrobów betonowych 786 szt. og. pojem. 56,7 m³.

ODDZIAŁ STARYCH KANAŁÓW.

Wybudowano w sierpniu **225 m. b.** kanału betonowego z rur 60 c/m śr. na ul. Chrobrego, Nowo-Ogrodowej i Stefana, zaopatrując go 3 studzienkami i 9 wpustami dla ew. połączeń domowych. Poza tem czyszczono i konserwowano studzienki starej sieci kanałowej.

DZIAŁ GOSPODARCZY.

W sierpniu przyjęto na Dział Gospodarczy: cementu 34 wagony, ok. 510 tonn, cegły 108 wagonów, ok. 1620 tonn, drzewa 6 wagonów, ok. 90 tonn, różnych materj. 4 wagony, ok. 60 tonn. Razem 152 wagonów, ok. 2380 tonn. Od początku 1929 r. 743 wagonów, ok. 11145 tonn. Ogółem w 1929 r. 895 wagonów, ok. 13525 tonn.

Na roboty dostarczono w sierpniu: cementu 44 wagonetek, ok. 220 tonn, cegły 414 wagonetki, ok. 2070 tonn, drzewa 40 wagonetek, ok. 200 tonn, różnych materj. 109 wagonetek, ok. 545 tonn. Różnych materj. razem 607 wagonetek, ok. 3035 tonn. Od początku 1929 roku 1671 wagonetek, ok. 8355 tonn. Ogółem w 1929 r. 2278 wagonetek, ok. 11390 tonn.

Warsztaty Działu Gospodarczego wykonały w sierpniu reparacje pomp elektrycznych, zwrotnic do toru, repery dla słupów poligonowych, kłamy ciesielskie, szablony dla budowy kanałów i t. p.

INSPEKCJA SIECI.

W okresie sprawozdawczym wykonano następujące roboty:

- 1) Z 231 czynnych studzienek ulicznych wywieziono 56 m³ szlamu.
- 2) Oczyszczono i umyto 7½ klm. kanałów murowanych.
- 3) Oczyszczono i pomalowano armaturę 72 włazów i 28 bocznych wejść.

POŁĄCZENIA DOMOWE.

W sierpniu wykonywano roboty połączeniowe w 32 posesjach, z tego w 9 na ul. Piotrkowskiej.

Ukończono w sierpniu roboty i połączono z kanałami 10 posesyj. Od początku 1929 r. do 1 sierpnia r. b. było połączonych 15 „

Razem w 1929 r. 25 posesyj.

BUDOWA KANALIZACJI I WODOCIĄGÓW W KOLONJI MIEJSKIEJ NA POLESIU KONSTANTYNOWSKIM.

Roboty na Polesiu posunęły się w sierpniu żwawo naprzód, ukończono wiercenia studzien i po dokonaniu próbnego pompowania i analiz wody, zostały studnie przyjęte. Roboty instalacyjne kanalizacyjno-wodociągowe są dalej prowadzone pod nadzorem Wydziału.

Stan zatrudnienia

Oddziały	Na 1 sierpnia 1929 r.			Na 1 września 1929 r.		
	Dniówk.	Akord.	Razem	Dniówk.	Akord.	Razem
Biuro Główne	5	—	5	5	—	5
Dział Gospodarczy	117	26	143	136	25	161
Odcinek I	143	214	357	161	197	358
Odcinek II	87	313	400	98	304	402
Odcinek II-a	5	—	5	117	170	287
Odcinek III	187	133	320	206	130	336
Odcinek V	148	53	201	145	64	209
Betoniarnia i Kop. Piasku	43	—	43	39	—	39
Skład B. K.	4	—	4	4	—	4
Oddział Starych Kanałów	82	—	82	93	—	93
„ Pomiarów	5	—	5	6	—	6
Inspekcja Sieci	10	—	10	12	—	12
Razem	836	739	1575	1022	890	1912

Wzrost zatrudnienia spowodowało uruchomienie II-a Odcinka robót. Z powyższej cyfry 1912 robotników pracuje 6 dni 720 rob., a reszta 1192 rob. — 3 dni w tygodniu.

Sprawozdanie kasowe

za czas od 1 stycznia do 31 sierpnia 1929 roku.

	Budowa Kanalizacji	Konserwacja starych kanałów	R a z e m
Saldo na 1 stycznia 1929 roku	82.473.89	—	82.473.89
Wpływy z Kasy Miejskiej na budowę	2.295.000.—	—	2.295.000.—
Wydziału: Eksploatacja nowej sieci 10.222.—			
Za sprzedaż różnych wy-			
robów 5.759,95			
Różne wpływy i zwroty 24.150,69	40.132,64		40.132,64
Opłaty za stare kanały		5.249.—	5.249.—
Sumy przechodnie: Wydz. Bud. 65.187,20			
Budowa Domu Urzęd. Miejsk. 995,75	66.182,95		66.182,95
Depozyty	818,84		818,84
Razem	2.484.608,32	5.249.—	2.489.857,32
Wydatki: Materiały budowlane 742.017,06			
Cła 14.466,75			
Przewozy kolejowe 152.136,15	908.619,96		908.619,96
Robocizna: Miesięczni 287.397,13			
Dniówkowi 641.037,98			
Akordowi 381.981,43			
Zapomogi i gratyf. 172,80			
Przedsiębiorcy za			
roboty 170.914,67	1.407.567,59	73.936,42	1.481.504,01
Zakup gruntów 4.000.—			4.000.—
Różne wydatki (%, 0/0, opłaty, koszty, etc.)	71.474,73	1.560,95	73.035,68
Depozyty 792,34			792,34
Saldo na 1 września 1929 roku	21.905,33		21.905,33
Razem	2.414.359,95	75.497,37	2.489.857,32

Sprawozdanie Rachunkowe Zarządu m. Łodzi za m-c sierpień 1929 r.

Dz.	Wyszczególnienie	Pół. budżetu 1929/30 r.		Realizacja od I. IV. — 31. VII. 1929		Realizacja w sierpniu 1929 r.		R A Z E M	
		Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
	A. Dochody zwyczajne :								
I	Majątek komunalny	426,659		76,641	—	46,762	40	123,403	40
II	Przedsiębiorstwa komunalne	2,987,191		1,625,081	71	199,446	30	1,824,528	01
III	Subwencje i dotacje	444,899		77,513	53	15,066	70	92,580	23
IV	Zwroty	942,818		146,221	15	47,921	41	194,142	56
V	Oplaty administracyjne	938,099		301,127	78	73,388	66	374,516	44
VI	Oplaty za korzystanie z urządzeń i zakła- dów dobra publiczn.	707,593		97,791	03	36,987	01	134,778	04
VII	Dopłaty (opłaty specjalne)	295,000		58,963	17	26,438	43	85,401	60
VIII	Udział w podatkach państw.	3,600,000		1,390,229	61	233,600	73	1,623,830	34
IX	Dodatek do podatków państw.	13,900,000		3,535,546	60	1,507,055	53	5,042,602	13
X	Podatki samoistne	6,385,002		1,790,776	66	475,951	88	2,266,728	54
XI	Różne wpływy	157,617		51,704	31	10,907	23	62,611	54
		30,784,878		9,151,596	55	2,673,526	28	11,825,122	83
	B. Dochody nadzwyczajne :								
I-VII	Zasiłki inwestycyjne i inne	23,839,254		5,732,810	50	591,030	60	6,323,841	10
		54,624,132		14,884,407	05	3,264,556	88	18,148,963	93
XII	Zakłady Miejskie	3,222,618		99,182	65	206,349	—	305,531	65
		2,632,404		78,089	26	21,954	30	100,043	56
XIII	Szpitala Miejskie	60,479,154		15,061,678	96	3,492,860	18	18,554,539	14
	Aserwaty			7,549,512	05	2,014,396	42	9,593,908	47
	Zaliczki			239,130	03	128,176	83	367,306	86
	Realizacja załogt. zarządzeń wplat z r. b. 1928 29 rącz. z saldem			4,508,650	27	—	—	—	—
		27,358,971	31	5,665,433	43			28,515,754	47

Sprawozdanie Rachunkowe Zarządu m. Łodzi za m-c sierpień 1929 r.

Dz.	Wyszczególnienie	P. l. budżetu 1929/30 r.		Realizacja od I. IV. — 31. VII. 1929		Realizacja w sierpniu 1929 r.		R A Z E M	
		Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
A. Wydatki zwyczajne:									
I	Administracja ogólna	6,129,865		1,591,825.46		308,638.39		1,900,463.85	
II	Majątek komunalny	750,071		176,674.84		57,004.69		233,679.53	
III	Przedsiębiorstwa komunalne	50,001		—		—		—	
IV	Splata długów	3,055,322		169,085.54		77,727.18		246,812.72	
V	Drogi i place publiczne	1,285,427		391,413.50		121,559. —		512,972.50	
Va	Regulacja miasta	328,739		99,090.50		25,511.08		124,601.58	
VI	Oświata	4,247,350		1,104,181.37		252,411.35		1,356,592.72	
VII	Kultura i sztuka	987,931		283,212.69		29,346.13		312,558.82	
VIII	Zdrowie publiczne	5,436,645		988,991.82		275,052.41		1,264,044.23	
IX	Opieka społeczna	3,993,439		787,158.36		249,442.23		1,036,600.59	
X	Popieranie rolnictwa	205,016		73,895.11		14,497.62		88,392.73	
XI	Popieranie przemysłu i handlu	1,163,128		282,492.90		59,345.83		341,838.73	
XII	Bezpieczeństwo publiczne	982,468		312,215.39		85,556.77		397,772.16	
XIII	Różne	843,730		411,322.52		109,130.70		520,453.22	
		29,459,132		6,671,560. —		1,665,223.38		8,336,783.38	
B. Wydatki nadzwyczajne:									
I-XIII	Wydatki inwestycyjne	25,165,000		4,462,183.76		1,167,735.45		5,629,919.21	
		54,624,132		11,133,743.76		2,832,958.83		13,966,702.59	
XIV	Zakłady Miejskie	3,222,618		1,018,587.85		263,075.13		1,281,662.98	
XV	Szpitala Miejskie	2,632,404		558,807.97		188,519.13		747,327.10	
XVI	Institucje dla potrzeb własn. (sumy przech.)	60,479,154		1,790,792.83		165,259.71		1,956,052.54	
				14,501,932.41		3,449,812.80		17,951,745.21	
	Aserwaty			5,697,048.96		1,951,089.06		7,648,138.02	
	Zaliczki			1,286,058.71		123,947.48		1,410,006.19	
	Realizacja należnych zarządzeń wydatk. z r. budż. 1928/29			384,244.34		—		—	
				21,869,284.42		5,524,849.34		27,009,889.42	

BIULETYN STATYSTYCZNY.

Opracowano w Wydziale Statystycznym Magistratu m. Łodzi.
Statystyka protestów wekslowych w Łodzi.

Miesiąc	Zaprotestowane u notariuszy łódzkich				Wykupiono bez sporządzenia protestu	
	weksli		na sumę (w tys. zł.)		weksli	na sumę (w tys. zł.)
	krajowych	zagran.	krajowych	zagran.		
Styczeń 1929 roku	28,237	14	4,909	111½	14,095	2,927
Luty „ „	30,427	17	5,559	54	14,276	3,051
Marzec „ „	37,292	25	7,063	75	15,935	3,489
Kwiecień „ „	41,895	19	8,172	44	16,992	3,683
Maj „ „	48,326	34	9,622	101	14,384	3,063
Czerwiec „ „	50,095	23	9,866	75	13,717	2,789
Lipiec „ „	59,970	18	16,851	39	13,777	3,306
Sierpień „ „	52,412	12	10,163	30	10,191	2,444

KRONIKA MIEJSKA.

Osobiste. Dr. Ryszard Sokołowski, zastępca naczelnego lekarza Kasy Chorych m. Łodzi, mianowany został ordynatorem oddziału oftalmicznego Miejskiego Szpitala św. Józefa.

Otwarcie drugiej miejskiej świetlicy dla młodzieży. W dniu 12 b. m. odbyła się uroczystość otwarcia drugiej miejskiej świetlicy dla młodzieży w wieku pozaszkolnym w lokalu przy ul. Lokatorskiej 16.

W uroczystościach otwarcia wzięli udział przedstawiciele Wydziału Oświaty i Kultury z p. ławnikiem Smolikiem na czele, przedstawiciele Rady Miejskiej oraz nauczycielstwa.

Świetlica ta, przeznaczona dla młodzieży starszej w wieku od lat 15 do 21, zaopatrzona została w gry, rozrywki i pisma, co pozwoli szerokim rzeszom młodzieży na godziwe spędzanie czasu, wolnego od na-

uki i pracy. Przy świetlicy znajduje się biblioteka o starannym doborze dzieł.

Stały nadzór nad świetlicą sprawować będą delegowani przez Wydział Oświaty i Kultury wychowawcy.

O estetyczny wygląd Placu Wolności. Pod przewodnictwem p. wiceprezydenta Rapalskiego, przy udziale przedstawicieli K. E. Ł., art. rzeźbiarza Lubelskiego i naczelnika Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich — inż. Brzozowskiego, odbyła się konferencja w sprawie uporządkowania i nadania jak najbardziej estetycznego wyglądu Placowi Wolności, co ma związek z wzniesieniem na Placu tym pomnika Tadeusza Kościuszki i asfaltowaniem jezdni.

W wyniku konferencji ustalono, iż jezdnią Placu Wolności będzie

rozszerzona o 7 metrów do środka Placu Wolności, zaś środek Placu stanowić będzie plateau dla pieszych. Ze względu na nieestetyczny wygląd obecnych słupów tramwajowych, zostaną one zamienione na słupy żelazo-betonowe. Słupy te na chodniku, okalającym pomnik, będą zakończone specjalnymi lampami reflektorowymi, rzucającymi światło na pomnik.

Oświetlenie Placu Wolności przeniesione zostanie całkowicie z jezdni na chodniki: wewnętrzny i zewnętrzny. Specjalny typ tych słupów z lampami, opracowany będzie przez p. Lubelskiego.

Ochronne szczepienie niemowląt przeciwko gruźlicy. Rada Naczelna do walki z gruźlicą przystąpiła z dniem 15 b. m. do akcji szczepień ochronnych przeciw-gruźliczych metodą doustną t. zw. B. C. G., mającą jak najszerze zastosowanie na Zachodzie. Akcją szczepień objęte być mają niemowlęta, zrodzone z rodziców gruźliczo-chorych, bądź też w których otoczeniu znajduje się osoba chora na gruźlicę.

Działanie szczepionki rozpoczyna się po upływie trzech tygodni od chwili podania trzeciej dozy szczepionki i trwa przez dwa lata, t. zn. przez okres, w którym organizm dziecka najbardziej podatny jest zarażeniu.

Akcję szczepień ochronnych przeprowadzać będzie Sekcja Walki z Gruźlicą Wydziału Zdrowotności Publicznej, którą zawiadamiać należy o każdym wypadku narodzin w środowisku gruźliczem, uzasadniającem potrzebę szczepienia. Konieczne jest zawiadamianie o potrzebie szczepienia natychmiast po urodzeniu, ze względu na to, iż każdorazowo wprowadzane będą świeże racje szczepionki z Państwowego Instytutu Higieny.

Stan zdrowia szczepionych dzieci będzie systematycznie kontrolowany przez lekarza Sekcji lub Przy-

chodni Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Ułgi tramwajowe dla młodzieży szkolnej. W tych dniach odbyło się posiedzenie Zarządu Kolei Elektrycznej, w którym z ramienia gminy miejskiej wzięli udział pp. wiceprezydent Rapalski i r. Potkański.

Na posiedzeniu omówiono m. in. wniosek Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich co do przyznania ulgowej taryfy przejazdowej uczniom miejskich szkół zawodowo-dokształcających, uczniom szkół średnich wieczorowych, koncesjonowanych przez M. W. R i O. P. oraz studentom Wolnej Wszechnicy. Po dyskusji, Zarząd K. E. Ł. postanowił przychylić się do wniosku Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich i dla wymienionych kategorii uczących się przyznać taryfy ulgowe. Odpowiednie bilety wydawane będą po 2 dniennie na osobę, sprawę techniki rozdziału biletów załatwi bezpośrednio dyrekcja K. E. Ł.

Wniosek Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich, popierany przez przedstawicieli miasta, co do przyznania podobnych ulg również funkcjonariuszom pocztowym, roznoszącym korespondencję, narazie uchylono, aż do czasu porozumienia się w tej sprawie z władzami pocztowymi.

Zwalnianie z opłat szpitalnych. Pod przewodnictwem r. Ewalda odbyło się posiedzenie Komisji do zwalniania z opłat szpitalnych ubogich mieszkańców m. Łodzi.

Komisja umorzyła należności od 705 osób, na łączną kwotę 121,268.88 złotych.

Podatki od nieruchomości. Wydział Podatkowy Magistratu m. Łodzi rozpoczął doręczanie właścicielom nieruchomości deklaracji do wymiaru podatków na rok 1930.

Deklaracje dokładnie wypełnione i podpisane powinny być w ciągu dni 14-tu od dnia doręczenia złożone osobiście przez właścicieli nieruchomości w biurze Wydziału

Podatkowego (Plac Wolności Nr. 2, I p.).

Deklaracje stanowiąc będą podstawę dla wymiaru podatku od nieruchomości, lokali, placów i t. d., dlatego też dokładne ich wypełnienie leży zarówno w interesie właścicieli, jak i lokatorów domu.

Z Urzędu Zasiłkowego Magistratu m. Łodzi. Według obliczeń Urzędu Zasiłkowego Magistratu m. Łodzi ogólna liczba osób, pobierających zasiłki ustawowe w okresie od 16-go do 22-go września r. b. wynosiła 11,308, w tem 4,421 mężczyzn i 6,887 kobiet. W okresie tym wypłacono zasiłków na ogólną sumę złotych 185.951.65.

Według obliczeń Urzędu Zasiłkowego Magistratu m. Łodzi ogólna liczba osób, pobierających zasiłki ustawowe w okresie od 23-go września do 29-go września 1929 r. wynosiła 10,836, w tem: 4,158 mężczyzn i 6,678 kobiet. W okresie tym wypłacono zasiłków na ogólną sumę złotych 178,779.05.

Zachorowania na choroby zakaźne. W ciągu tygodnia, od dnia 22 do 28 września r. b. włącznie zgłoszono

do Wydziału Zdrowotności Publicznej następujące przypadki chorób zakaźnych:

Dur brzuszny 41 przypadków (w tygodniu poprzednim 66 przypadków), Heine-Medina — przypadków (1), czerwonka — przypadków (2), płonica 49 przypadków (52), błonica 21 przypadków (36), odra 10 przypadków (8), róża 2 przypadki (3), gorączka połogowa — przypadków (9), ospa wietrzna 2 przypadki (—), krztusiec 1 przypadek (—).

Ogółem zanotowano 126 przypadków, w tygodniu poprzednim 185 przypadków.

W ciągu tygodnia od dnia 29-go września do dnia 5-go października r. b. włącznie zgłoszono do Wydziału Zdrowotności Publicznej następujące przypadki chorób zakaźnych:

Dur brzuszny 64 przypadków (w tygodniu poprzednim 41 przypadków), płonica 50 przypadków (49), błonica — przypadków (21), krztusiec 7 przypadków (1), odra 15 przypadków (1), róża 5 przypadków (2), ospa wietrzna 2 przypadki (2).

Ogółem zanotowano 164 przypadków, w tygodniu poprzednim 126 przypadków.

Z ŻYCIA MIAST POLSKICH.

SAMORZĄD STOŁECZNY.

Wzajemne rozrachunki rządu z miastem Warszawą.

Rozpoczęła pracę pod przewodnictwem wiceprezydenta miasta dr. Błędowskiego specjalna komisja dla rozrachunku między rządem i miastem z tytułu różnych wzajemnych należności, datujących się częściowo jeszcze z czasów wojennych.

W najbliższych dniach wiceprezydent Błędowski złoży p. ministrowi skarbu memoriał wyjaśniający powstanie tych zaległości.

Zdaniem władz miejskich, Warszawie należy się przeszło 20 miljo-

nów zł., wzajemne zaś pretensje państwa do miasta sięgają paru milionów zł. Ustaleniem wysokości tych kwot zająć się ma właśnie wspomniana komisja.

Rezerwar powietrza.

Opracowany przez dział regulacji miasta plan regulacyjny stolicy, przewiduje dookoła miasta pierścień zieleńców, bez ruchu autobusowego. Pierścień taki uwzględniany jest w planach regulacyjnych wszystkich wielkich miast i uważany jest za konieczny, gdyż w ten sposób tworzy się rezerwar powietrza dla miasta. Pas dookoła Warszawy ma mieć ki-

lometr szerokości i stanowić, poza podstawowem znaczeniem, także miejsce na cmentarze wszystkich wyznań. W wymienionym pasie nie będzie budowl. Już obecnie dział regulacji w pewnym stopniu utrudnia tam budownictwo. Poza tem plan regulacji obejmie również tereny poza granicami miasta, które będą do miasta przyłączone, gdyż stanowią one organiczną łączność z miastem.

SOSNOWIEC.

Na ostatniem posiedzeniu Rady Miejskiej prezydent miasta p. Marczyński (B. B.) zawiadomił Radę, że zrzeka się prezydentury. Ponieważ rezygnacji tej p. Marczyński niczem nie umotywował, większość radnych orzekła, iż p. Marczyńskiemu nie wolno opuścić stanowiska do czasu zbadania gospodarki Magistratu przez specjalną komisję rewizyjną. P. Marczyński oświadczył jednak kategorycznie, że z dniem następnym składa urządowanie i opuścił posiedzenie Rady.

ZAWIERCIE.

Odbyło się tu posiedzenie Rady Miejskiej, na którem dokonano wy-

boru prezydenta miasta i ławników. Prezydentem wybrany został p. Jerzy Wolff, długoletni ławnik i radny m. Sosnowca, członek klubu narodo-gospodarczego, 19 głosami na 25 obecnych na posiedzeniu radnych. Na ławników powołano: inż. Dębskiego (Ch. D.). Hendlera (Fr. Żyd.) i Hajdusińskiego (N. P. R.). Wiceprezydenta narazie nie wybrano.

WYBORY DO RAD MIEJSKICH w POZNAŃSKIM i na POMORZU.

W uzupełnieniu podanych w Nr. 42 „Dz. Zarządu m. Łodzi” częściowych rezultatów wyborów do Rad Miejskich w Poznańskim i na Pomorzu, zamieszczamy niżej zestawienie sumaryczne uzyskanych przez poszczególne ugrupowania mandatów w 43 miastach i miasteczkach: Listy Narodowe uzyskały 283 mand., Ch. D. — 21 mand., N. P. R.-prawica — 101 mand., B. B. i ugrup. pokrewne — 141 mand., N. P. R.-lewica — 39 mand., P. P. S. — 60 mand., Niemcy — 38 mand., różne inne listy lokalne — 39 mand.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat m. Łodzi podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych reskryptem z dnia 16. VIII. 1929 — Nr. SF. 6478/2 zatwierdziło w następującem brzmieniu Statut o poborze na rzecz m. Łodzi komunalnej opłaty od umów o przeniesienie własności nieruchomości, uchwalony przez Radę Miejską na posiedzeniu w dniu 14. V. 1929 r. z poprawkami, przyjętemi na posiedzeniu tejże Rady w dniu 10. X. 1929 r.

STATUT

o poborze na rzecz m. Łodzi komunalnej opłaty od umów o przeniesienie własności nieruchomości.

§ 1.

Na zasadzie art. 13 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) w brzmieniu nadanem mu art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 roku (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 335) wprowadza się na rzecz m. Łodzi opłatę komunalną od umów o przeniesienie własności nieruchomości.

§ 2.

Opłata pobierana będzie od pism, stwierdzających umowę o przeniesienie własności nieruchomości, położonych na obszarze m. Łodzi, które podlegają opłatom stempłowym w myśl ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o opłatach stempłowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570). Za nieruchomość w rozumieniu niniejszego paragrafu uważa się oprócz przedmiotów, które są nieruchomościami w myśl przepisów prawa cywilnego, inne przedmioty, o ile są wymienione w ustępie ostatnim art. 12 ustawy o opłatach stempłowych.

§ 3.

Wysokość opłaty komunalnej wynosi połowę państwowej opłaty stempłowej.

§ 4.

Wymiar i pobór opłaty skutecznia Magistrat.

§ 5.

Płatnicy opłaty komunalnej winni przedstawić Magistratowi najdalej w ciągu dni 14 po sporządzeniu aktu i uiszczeniu opłaty państwowej wszystkie dane, dotyczące wymiaru tej opłaty. Wymiar opłaty komunalnej Magistrat skutecznia na podstawie powyższych danych tudzież innych danych, otrzymywanych w sposób, przewidziany w art. 44 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

§ 6.

Wymierzoną przez Magistrat opłatę komunalną winien płatnik uiścić do dni 14 po doręczeniu mu nakazu płatniczego.

§ 7.

Odwołanie w sprawie wymiaru opłaty wnosić należy w terminie i trybie przewidzianym art. 48 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

§ 8.

Nieuiszczona w terminie opłata będzie ściągnięta w drodze przymusowej, z doliczeniem kosztów egzekucyjnych, kar za zwłokę i odsetek za odroczenie według postanowień ustawy z dnia 31 lipca 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 721), zmienionej częściowo rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 maja 1927 roku (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 401).

§ 9.

Wykroczenie przeciwko przepisom o wymiarze i poborze podlegają karze do wysokości 345,9 zł., o ile wykroczenie, nie jest karane według art. 62-66 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

§ 10.

Statut niniejszy wchodzi w życie po zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą z dniem ogłoszenia w „Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim” i w „Dzienniku Zarządu m. Łodzi”.

§ 11.

Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu wyda Magistrat.

MAGISTRAT m. ŁODZI

Prezydent: (—) B. Ziemięcki.

Przewodniczący Wydziału Podatkowego: (—) L. Kuk.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat m. Łodzi podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych reskryptem z dnia 14. VIII. 1929 r.— Nr. SF. 6146/3 zatwierdziło w następującem brzmieniu Statut o podatku od psów na rzecz Kasy Miejskiej m. Łodzi, uchwalony przez Radę Miejską na posiedzeniu w dniu 21. III. 1929 r. z poprawkami, przyjętemi na posiedzeniu tejże Rady w dniu 10. X. 1929 r.

STATUT**o podatku od psów na rzecz kasy miejskiej m. Łodzi.**

Na mocy art. 20, ustęp 1 i art. 21, ustęp 3 Ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych z dn. 11 sierpnia 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) wydaje się następujący statut o podatku od psów.

§ 1.

Przedmiotem opodatkowania są psy, znajdujące się na terenie m. Łodzi.

§ 2.

Do uiszczenia podatku obowiązani są właściciele psów.

§ 3.

Wolne od podatku są:

- a) psy, należące do władz państwowych i komunalnych lub ich funkcjonariuszów, o ile złożone zostanie zaświadczenie tych władz, że psy utrzymywane są wyłącznie dla celów służbowych;
- b) szczenięta, liczące mniej, niż 8 tygodni;
- c) psy, należące do osób, przebywających w Łodzi czasowo nie dłużej niż 4 tygodnie, lub też przebywających czasowo w Łodzi dłużej niż 4 tygodnie, ale zamieszkałych stale w obrębie innego związku komunalnego, w którym podatek od psów jest wprowadzony;
- d) psy, należące do przedstawicieli państw obcych;
- e) jeden pies łańcuchowy do pilnowania gospodarstwa;
- f) psy, stanowiące przedmiot handlu w przedsiębiorstwie, zajmującym się sprzedażą psów.

U w a g a: Magistrat — Wydział Podatkowy — może zwolnić od obowiązku uiszczenia podatku osoby niezamożne, którym z powodu kalectwa lub niedołęstwa potrzebny jest pies do pomocy lub bezpieczeństwa.

§ 4.

Podatek roczny wynosi:

a) od pojedynczego psa zwykłego pokojowego	zł. 15.—
b) od każdego następnego psa zwykłego pokojowego	„ 50.—
c) od psa myśliwego	„ 60.—
d) od każdego następnego psa myśliwego	„ 80.—
e) od każdego następnego psa łańcuchowego	„ 10.—

U w a g a: Za psy łańcuchowe uważa się psy, trzymane w dzień stale na uwięzi, zaś w nocy wyłącznie na podwórzu, o ile dla tych psów w podwórzu danej nieruchomości znajduje się buda.

§ 5.

Podatek wymierza Magistrat — Wydział Podatkowy. — O dokonany wymiarze płatnik zostaje powiadomiony przez doręczenie nakazu płatniczego.

§ 6.

Podatek winien być wpłacony do Kasy Miejskiej jednorazowo, za cały rok zgóry, w ciągu 2-ch tygodni od dnia doręczenia nakazu płatniczego. Nieuiszczony w terminie podatek ściągnięty będzie w drodze przymusowej z doliczeniem kosztów egzekucyjnych, kar za zwłokę, odsetek za odroczenie według postanowień, zawartych w ustawie z dnia 31 lipca 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 721) oraz w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17-go maja 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 401).

§ 7.

Odwołania w sprawach wymiaru podatku wnosić należy w terminie i trybie, przewidzianym w art. 48 Ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

§ 8.

Wykroczenia przeciwko przepisom o wymiarze i poborze podatku podlegają karze do wysokości zł. 200.—, o ile wykroczenie nie jest karalne według art. 62—65 Ustawy z dnia 11-go sierpnia 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

§ 9.

Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu wyda Magistrat.

§ 10.

Statut niniejszy wchodzi w życie po zatwierdzeniu go przez władze nadzorcze i po ogłoszeniu w „Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim” oraz w „Dzienniku Zarządu m. Łodzi” i obowiązuje od chwili ogłoszenia. Od daty tego ogłoszenia traci moc obowiązującą statut podatku od psów na rzecz Kasy Miejskiej m. Łodzi z dnia 3 kwietnia 1925 roku.

Łódź, dnia 10 października 1929 r. MAGISTRAT m. ŁODZI

Prezydent: (—) B. Ziemięcki.

Przewodniczący Wydziału Podatkowego: (—) L. Kuk.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat m. Łodzi niniejszem ogłasza poniższe Przepisy Wykonawcze do Statutu o podatku od psów na rzecz m. Łodzi z dnia 10.X. 1929 roku, uchwalonego przez Radę Miejską w dniu 21.III. 1929 roku z poprawkami, przyjętymi na posiedzeniu tejże Rady w dniu 10.X. 1929 r. i zatwierdzonego reskryptem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 14.VIII. 1929 roku Nr. SF. 6146/3:

Przepisy Wykonawcze

do statutu o podatku od psów na rzecz m. Łodzi z dnia 10.X. 1929 roku.

Na zasadzie § 9 wspomnianego Statutu Magistrat m. Łodzi wydaje następujące przepisy wykonawcze.

§ 1.

Przedmiotem opodatkowania są wszystkie psy, znajdujące się na terenie m. Łodzi, poza wymienionymi w § 3 Statutu.

§ 2.

Podatek wymierza się na podstawie deklaracji, składanych przez właścicieli domów, względnie odpowiedzialnych zarządzających. Odpowiednich formularzy dostarcza Wydział Podatkowy Magistratu m. Łodzi.

Na deklaracji należy wyszczególnić:

- a) nazwisko i imię właściciela psa;
- b) rodzaj psa (pokojowy, myśliwski, łańcuchowy);
- c) ile psów posiada.

Wypełnione deklaracje winny być złożone w biurze Wydziału Podatkowego w ciągu dni 14-tu od dnia otrzymania formularzy.

§ 3.

O dokonaniem wymiarze podatku płatnik zostaje powiadomiony przez doręczenie mu, w sposób ogólnie przyjęty, nakazu płatniczego, opatrzonego pieczęcią lub podpisem przewodniczącego Wydziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi.

§ 4.

Przy wniesieniu podatku do Kasy Miejskiej, płatnik otrzymuje pokwitowanie oraz znaczek, w który winien być zaopatrzony pies podczas przebywania poza domem.

Dla psów wolnych od podatku, wymienionych w § 3 Statutu pod pkt. „a” i „d”, znaczki rejestracyjne zostaną wydane bezpłatnie.

Psy, wałęsające się i nieposiadające znaczką, będą chwywane przez czyszciciela miasta i zabijane.

§ 5.

Odwołania przeciw wymiarowi podatku, wniesione po upływie dni 14-tu od dnia doręczenia nakazu, jako wniesione po terminie, rozpatrywane nie będą.

Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku terminowego uiszczenia podatku.

§ 6.

O oddaniu, sprzedaży, zaginięciu lub straceniu psa, właściciel winien zawiadomić Wydział Podatkowy w ciągu 2-ch tygodni. W wypadku oddania psa w posiadanie innej osoby, zawiadomienie musi zawierać imię, nazwisko oraz adres nabywcy.

Za psy, o których oddaniu, sprzedaży, zaginięciu lub straceniu, nie zawiadomiono w pierwszym półroczu do dnia 15 stycznia, a w drugim — do dnia 15 lipca, podatku za odpowiednie półrocze musi być zapłacony.

§ 7.

Winni niezłożenia w wyznaczonym terminie deklaracji, wymienionych w § 2, jak również winni podania niezgodnych z prawdą danych, będą pociągnięci do odpowiedzialności, według art. 62—67 Ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

Na właścicielu domu, wzgl. odpowiedzialnym zarządzającym, ciąży także obowiązek zawiadomienia Wydziału Podatkowego o każdej osobie, która nabyła psa po złożeniu deklaracji.

§ 8.

Przepisy niniejsze wchodzi w życie jednocześnie ze statutem o podatku od psów na rzecz Kasy Miejskiej m. Łodzi z dnia 10 października 1929 r. i z chwilą ogłoszenia ich w „Dzienniku Zarządu m. Łodzi”.

Łódź, dnia 10 października 1929 roku.

MAGISTRAT m. ŁODZI

Prezydent: (—) B. Ziemięcki.

Przewodniczący Wydziału Podatkowego: (—) L. Kuk.